

Socialdepartementet

Boverket
Box 534
371 23 Karlskrona

Uppdrag att föreslå ytterligare åtgärder som kan undantas från kravet på bygglov

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Boverket att

- utreda förutsättningarna för att utöka den tillåtna storleken för sådana komplementbyggnader i anslutning till en- och tvåbostadshus som enligt 9 kap. 4 § första stycket 3 plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, är undantagna från kravet på bygglov,
- överväga om det finns ytterligare åtgärder, utöver de som Plangenomförandeutredningen har föreslagit i betänkandet En effektivare plan- och bygglovsprocess (SOU 2013:34) och de åtgärder som redan anges i 9 kap. PBL, som kan vara lämpliga att undanta från det generella kravet på bygglov, samt
- se över behovet av författningsändringar med anledning av Mark- och miljööverdomstolens dom i mål P 3537–12 från den 15 januari 2013.

Boverket ska föreslå de ändringar på lag-, förordnings-, föreskrifts- och vägledningsnivå som behövs med anledning av uppdraget samt beskriva konsekvenserna av om förslagen genomförs. Förslagen ska vara i överensstämmelse med EU-rätten.

Boverket ska redovisa sitt uppdrag till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 juli 2014. Den del av uppdraget som avser att utreda förutsättningarna för att utöka den tillåtna storleken för sådana komplementbyggnader som avses i 9 kap. 4 § första stycket 3 PBL ska redovisas senast den 12 december 2013. Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Boverket ska hämta in synpunkter från berörda myndigheter och andra relevanta aktörer i samband med den del av uppdraget som avser att se

över om det finns ytterligare åtgärder som kan vara lämpliga att undanta från kravet på bygglov.

Ärendet

I plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, anges att det krävs bygglov för bl.a. nybyggnad, tillbyggnad och vissa ändringar av en byggnad (9 kap. 2 § PBL). Från detta generella krav finns flera undantag, framför allt när det gäller en- och tvåbostadshus och till dem hörande fristående uthus, garage och andra små byggnader (komplementbyggnader) som anges i 9 kap. 4 §.

Bestämmelserna om lättnader i bygglovsplikten tillkom huvudsakligen genom propositionen Om åtgärder mot krångel och onödig byråkrati m.m. (prop. 1978/79:111 bil. 12). Lättnaderna syftade bl.a. till allmänna förenklingar i regelverket samt enklare administration, med den övergripande inriktningen att minska krångel och onödig byråkrati i den offentliga förvaltningen (propositionen s. 1). Undantagen utvidgades 2008 efter förslag i propositionen Ett första steg för en enklare plan- och bygglag (prop. 2006/07:122 s. 45 f.).

Plangenomförandeutredningen har bedömt att listan med sådana åtgärder som normalt inte kräver bygglov bör kunna utökas (SOU 2013:34 s. 272–273). Enligt utredningen skulle en utökning av listan innebära en avlastning för byggnadsnämnderna och rättsväsendet i övrigt. Utredningen har bl.a. föreslagit att undantagen i 9 kap. 4 § PBL ska utökas till att även omfatta att

- göra en liten tillbyggnad på högst 15 kvadratmeter om den inte placeras närmare gränsen än 4,5 meter,
- i befintlig byggnad eller komplementbyggnad inreda ytterligare en bostad, och
- utföra högst 2 takkupor som upptar maximalt halva takfallet om det inte innebär ingrepp i den bärande konstruktionen.

Bland annat mot bakgrund av Plangenomförandeutredningens förslag redovisade regeringen i Budgetpropositionen för 2014 att regeringen avsåg att ge Boverket i uppdrag att föreslå hur listan av åtgärder som är befriade från krav på bygglov kan utökas, bland annat genom att öka byggnadsarean för sådana komplementbyggnader (t.ex. friggebodar) som det inte krävs bygglov för (prop. 2013/14:1, UO18, s. 48).

Mark- och miljööverdomstolen har i en dom den 15 januari 2013 funnit att även en s.k. friggebod är att anse som en sådan komplementbyggnad som omfattas av en bestämmelse i en detaljplan om att en fastighet endast får bebyggas med ett visst antal komplementbyggnader (mål nr P 3537–12).

Regeringen avser att avsätta 250 000 kronor under 2014 för genomförande av uppdraget under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen anser att kraven på bygglov i PBL inte bör vara mer omfattande än vad som är motiverat utifrån samhällets behov av att säkerställa att bebyggelsen utvecklas på ett lämpligt och hållbart sätt. Regeringen beslutade den 26 april 2012 om preciseringar till miljö-kvalitetsmålet God bebyggd miljö som bl.a. omfattar en långsiktig hållbar bebyggelsestruktur och att byggnader är hållbart utformade. Erfarenheterna av de lättnader i kravet på bygglov som infördes i PBL till följd av förslagen i propositionen Om åtgärder mot krångel och onödig byråkrati m.m. (prop. 1978/79:111) respektive propositionen Ett första steg för en enklare plan- och bygglag (prop. 2006/07:122) är huvudsakligen goda. Det finns därför anledning att överväga om det finns skäl att införa ytterligare lättnader i kravet på bygglov utöver de förslag som Plangenomförandeutredningen har lämnat.

Mark- och miljööverdomstolens dom i mål nr P 3537–12 har lett till frågor om hur sådana åtgärder, som enligt 9 kap. 4 § PBL kan utföras utan krav på bygglov, förhåller sig till bestämmelser i en detaljplan. Det finns därför skäl att se över om PBL är tillräckligt tydlig i detta avseende.

Mot denna bakgrund bör Boverket ges i uppdrag att

- utreda förutsättningarna för att utöka den tillåtna storleken för sådana komplementbyggnader i anslutning till en- och tvåbostadshus som enligt 9 kap. 4 § första stycket 3 PBL är undantagna från kravet på bygglov,
- se över om det finns ytterligare åtgärder, utöver de som Plangenomförandeutredningen har föreslagit och de åtgärder som redan anges i 9 kap. PBL, som kan vara lämpliga att undanta från det generella kravet på bygglov,
- se över behovet av författningsändringar med anledning av Mark- och miljööverdomstolens dom i mål P 3537–12 från den 15 januari 2013,
- föreslå de ändringar på lag-, förordnings-, föreskrifts- och vägledningsnivå som behövs med anledning av uppdraget, samt
- beskriva konsekvenserna av om förslagen genomförs.

Boverket bör hämta in synpunkter från berörda myndigheter och andra relevanta aktörer i arbetet, t.ex. länsstyrelserna, Lantmäteriet och Sveriges Kommuner och Landsting.

På regeringens vägnar

Stefan Attefall

Johan Hjalmarsson

Kopia till

Lantmäteriet
Länsstyrelserna
Sveriges Kommuner och Landsting